BA-B.Ed
Question Papers
Semester -1st
December, 2019

Scanned with CamScanner

Total Pages : 4

PC-6171/N

J-15/2119

PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION – I

(Common with B.A. B.Ed. & B.Sc. B.Ed.)

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION – A

I. Define Philosophy. Give its scope. (5+5)

II. Give scope of education. (10)

III. Describe Idealism as philosophy of education. (10)

IV. Describe Pragmatism as philosophy of education. (10)

SECTION – B

V. What are the main reflections on education given by Guru Nanak? How are they relevant in contemporary world after 550 years of his birth? (5+5)

Scanned with CamScanner

VI. Give in detail M.K. Gandhi's reflections on education. How far are they relevant for 21st century India? (5+5)

VII. Give the main aims of education as laid down by Second National Policy on Education. (10)

VIII. Which traditional values in education do you recommend for the millennials? Why? (5+5)

SECTION – C

(Compulsory)

IX. Answer the following questions in 75 words each (all questions are compulsory) :

(a) Give scope of Axiology.

(b) Briefly describe the scope of Metaphysics.

(c) Give the influence of philosophy on pedagogy.

(d) Give aims of education as endorsed by Naturalists.

(e) Give the methods of teaching as endorsed by Realists.

(f) Concept of education as given by J. Krishnamurthy.

(g) Aims of education as given by Swami Vivekananda.

(h) Give the details of any one aim of education as laid by IEC.

(i) What is the role of Values in education.

(j) List values essential for twenty first century Indian youth. (3×10=30)

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ–A

ਫਿਲਾਸਫੀ (ਦਰਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਦਰਜ ਕਰੋ। (5+5)

I. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (10)

II. ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੋ। (10)

V. ਪਰਿਣਾਮਵਾਦ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੋ। (10)

ਭਾਗ–B

V. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਵਲੋਂ ਸਿਖਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਗਵਾਏ ਮੁਖ ਵਿਚਾਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਅਜ 550 ਵਰ੍ਹੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਾਰਥਕ ਹਨ? (5+5)

VI. ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਿਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਇਹ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਾਰਥਕ ਹਨ? (5+5)

VII. ਸਿਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਦੂਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਮੁਖ ਆਸ਼ੇ ਦਰਜ ਕਰੋ। (10)

Scanned with CamScanner

VIII. ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਬਾਲਗ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆ (ਮਿਲੇਨੀ ਅਲਾਂ) ਲ
ਤੁਸੀਂ ਸਿਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਰੰਪਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ
ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋਗੇ? ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ। (5+5

ਭਾਗ-C
(ਲਾਜ਼ਮੀ)

IX. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਲਗਭਗ 75 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(a) ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(b) ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(c) ਅਧਿਆਪਨ-ਕਲਾ ਉੱਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਉਲੀਕੋ।

(d) ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੁਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਮਨੋਰ
ਦਰਜ ਕਰੋ।

(e) ਯਥਾਰਥਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਝਾਈਆਂ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀ
ਲਿਖੋ।

(f) ਜੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚਾਰੋ

(g) ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਵਲੋ ਦਰਸਾਇਆ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇ
ਵਿਚਾਰੋ।

(h) IEC ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਆਸ਼ੇ ਬਾ
ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(i) ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(j) ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਯੁਵਕਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਦਰਾਂ-
ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਰਜ ਕਰੋ। (3×10=30

Scanned with CamScanner

Total Pages : 6

PC-6172-N

J-15/2119

PSYCHOLOGICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION

Paper-II

(Common with B.A., B.Ed. and B.Sc. B.Ed.)

Semester-I

Time : 3 Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A and B, each question carries 10 marks. Section C is compulsory, which consists of 10 short answer type questions of 3 marks each.

SECTION-A

I. Why should Educational Psychology be taught to the Prospective teachers? Support your answer with logical examples. (7+3)

Scanned with CamScanner

II. Discuss the relative importance of heredity and environment on growth and development of the children? (10)

III. What are the features of emotional development in adolescents? What efforts would you take to train these emotions? (5+5)

IV. What are the problems of adolescents? What role can school and community play in addressing these problems? (4+3+3)

SECTION-B

V. Discuss Thurstone's theory of intelligence. What are the implications and limitations of this theory? (6+4)

VI. Explain in detail the process and factors affecting learning. (3+7)

VII. Define Motivation. Discuss the techniques of motivation. (3+7)

VIII. What are the characteristics of slow learners? Suggest suitable remedial programmes for them? (4+6)

SECTION-C

(Compulsory)

IX. Write short notes on the following :

(i) Scope of Educational Psychology.

(ii) Principle of developmental direction.

(iii) Impact of mass media on adolescents.

(iv) Social development among adolescents.

(v) Concept of individual differences.

(vi) Gardner's theory.

(vii) Laws of learning.

(viii) Components of Classical conditioning theory of learning.

(ix) Preventive programmes for delinquency.

(x) Problems of gifted children. (10×3=30)

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

I. ਭਵਿਖੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਹੀਦਾ ਹੈ? ਦਲੀਲ-ਯੁੱਕਤ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ। (7+3)

II. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸਾਪੇਖਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (10)

III. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੀ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੋਗੇ? (5+5)

IV. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ (ਭਾਈਚਾਰਾ) ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। (4+3+3)

ਭਾਗ-B

ਥੱਰਸਟੋਨ ਦੇ ਅਕਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਭਾਵ-ਅਰਥ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (6+4)

I. ਸਿਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। (3+7)

II. ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। (3+7)

III. ਢਿੱਲੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸੁਧਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਓ ਦਿਓ। (4+6)

ਭਾਗ-C
(ਲਾਜ਼ਮੀ)

X. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(i) ਸਿਖਿਆ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਰੋ।

(ii) ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਨੇਮ ਦਰਜ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

(iii) ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਉਤੇ ਜਨ-ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਲੀਕੋ।

(iv) ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(v) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪਸ਼ਟ ਕ

(vi) ਗਾਰਡਨਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(vii) ਸਿਖਿਆਂ ਦੇ ਨੇਮ ਕੀ ਹਨ?

(viii) ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਸਨਾਤਨੀ ਅਨੁਕੂਲਣ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਘਟ
ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ix) ਪੱਥ-ਭ੍ਰੱਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

(x) ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

(10×3=3

Scanned with CamScanner

Roll No. .....

Total Pages : 4

6173/NH

A-2119

ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ

Semester—I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

ਭਾਗ—ਓ

1. ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ :

   (ੳ) ਭੇਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ

   (ਅ) ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬੋਲਦ

   (ੲ) ਡੁੰਮ੍ਹ। 12

2. ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ **ਦੋ** ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ :

   (ੳ) ਸ਼ਹੀਦ

   (ਅ) ਇਕਵੀਂ ਸਦੀ

   (ੲ) ਜਿਥੋਂ ਸੂਰਜ ਉਗਦਾ ਹੈ। 12

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—ਅ

3. ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਵੱਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ

(ੲ) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।

4. ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

(ੳ) ਵਿਅੰਜਨ ਗੁੱਛੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪੰਜਾਬੀ ਵਿ ਵਿਅੰਜਨ ਗੁੱਛਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।

(ਅ) ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉਪਰ ਇਕ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋ ਲਿਖੋ। 1

ਭਾਗ—ੲ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਕਾਲਕੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲਕੀ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾ ਹੈ?

2. ਯੋਜਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

3. ਵਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਵਿਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

4. ਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

5. ਖੰਡੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡੀ ਧੁਨੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਮਝਾਓ।

6. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਵਰ ਵਾਹਕ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

7. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਦੰਤੀ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?

8. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਛੱਕਵੇਂ ਵਿਅੰਜਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

9. ਕੀ 'ਮੁੜ ਵਿਧਵਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ 'ਵਿਧਵਾ ਵਿਆਹ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਣਕਿਹਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ?

10. 'ਪਠਾਨ ਦੀ ਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪਠਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੂਦਖੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਬਿੰਬ ਕਿਵੇਂ ਤੋੜਿਆ?

11. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲੰਬੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

12. 'ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

13. 'ਭੇਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿਚ ਤੁਹ
ਕਿਹੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?

14. ਕਿਸ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਚੈਖਵ
ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

15. 'ਜਿਉਣ ਜੋਗੇ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?

15×2=

Roll No. ..... Total Pages : 8

6174/NH

A–2119

ENGLISH

(COMMUNICATION SKILLS)

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt the questions only at one place and only once second or subsequent attempt, unless the earlier ones have been crossed out, shall not be evaluated.

UNIT—I

1. Draw a character sketch of Rehman, the Kabuliwallah.

Or

Describe Iona's efforts to narrate his tale of grief to people. 11

Scanned with CamScanner

2. What is the theme of the story 'Dusk' by Saki?

Or

What compromise did Mr. Tagde, in the story 'Th
Death of a Hero', make? 1

UNIT—II

3. Attempt any **four** questions out of six of th
following :

(a) Describe the encounter between the narrato
and the blind girl in the train.
(The Eyes Are Not Here

(b) Why did Mr. Tagde complain agains
Veerendra More? (The Death of a Hero

(c) What is the cause of cab driver's misery?
(Grief

(d) How was Gopal saved? (The Doctor's Word)

(e) Why did the parrots take a long time to come out of the cage? (Green Parrots in a Cage)

(f) How did the doll's house look? 4×3=12

Translate into Hindi/Punjabi :

Discontentment is the root of all unhappiness. Contentment is a bliss whereas discontentment is curse. The more dissatisfied we are, the more unhappy we are. We may have large amounts of money in the bank, we may own vast farms or palaces, we may be very powerful, but we will never be happy if we are discontented. Such a person is his own worst enemy. He does not care for his mental or physical health. He only wants the satisfaction of his desires.

Scanned with CamScanner

Or

(For Foreign students who do not know Hindi/Punjabi)

Paraphrase the following passage :

Whose woods these are I think I know
His house is in the village though;
He will not see me stopping here
To watch his woods fill up with snow.
My little horse must think it queer
To stop without a farm house near
Between the woods and frozen lake.

UNIT—III

5. (a) Attempt any **eight** sentences :

(i) is/rather/silly/this game.

(ii) a member/any more/of the club/I am/not.

(Put the words in the right order)

(iii) I don't work for the company longer.

(iv) This article is fair interesting.

(Write the correct sentence)

(v) Put ..... lemon in your soup.

(vi) Do you need ..... milk?

(Put in a/an or some)

(vii) Every policeman (was/were) given special training.

(viii) No two days (is/are) the same.

(Choose the correct verb)

(ix) You came late. (always)

Scanned with CamScanner

(x) He visits the place. (never)

(Put the adverbs in the right plac

8×2=1

(b) Attempt any **eight** sentences :

Choose the correct option :

(i) His brother is an excellent cook.

(a) Determiner (b) Adverb (c) Nou

(d) Preposition

(ii) Book a seat ..... me in the Shatabdi.

(a) for (b) to

(iii) Do you play cricket?

(a) countable (b) uncountable

(iv) Our team won the match by ..... inning

(a) a (b) an (c) the

(v) He is demanding (damage/damages) for his loss.

(vi) I'm having a look at ..... picture.

(a) these (b) those (c) that (d) this

(vii) The house is built of stone/a stone.

(viii) Please look ..... my pen I lost.

(a) in (b) for (c) at

(ix) The people here are ..... than I expected.

(a) more nice (b) most nice (c) nicer

(d) nicest

(x) This photo is the .....

(a) goodest (b) best (c) more good

(xi) It is ..... to see snow clad hill tops.

(a) fascinating (b) fascinated

Scanned with CamScanner

(xii) This comedy is American. It's for television. It's terrific.

(a) This is a terrific television American comedy

(b) This is a terrific American television comedy

(c) This is an American terrific television comedy.

8×2=16

Roll No. .....

Total Pages : 8

6181/NH

A–2119

HISTORY OF INDIA UP TO 1000 A.D.

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 12 marks each and the entire Section C carrying 27 marks.

SECTION—A

1. Discuss briefly the physical features of India & their impact an ancient Indian History. 12

2. Describe the social, religious and economic life of Indus Valley Civilization. 12

3. Describe the main features of Rigvedic Civilization. 12

Scanned with CamScanner

4. Give a brief account of the life & teachings Mahatma Buddha.

SECTION—B

5. Discuss the achievements of Chandra Gu Maurya.

6. What were the main causes of the downfall of Gu Empire?

7. What do you know about the rise and growth Chalukya dynasty.

8. Discuss the various theories regarding the ori of the Rajputs.

SECTION—C

9. (a) Write short notes on the following :

1. Indica

2. Four Vedas

3. Mohenjodaro City

4. 24 Tirthankaras

5. Kautilya

6. Ashokas Dhamma

7. Chandra Gupta II

8. Hieun Tsang. 8×2=16

(b) Fill the important sites connected with Mahatma Buddha and Mahavira Jain in the map of India & write a detailed note.

Or

Show the Harsha empire in map and write a detailed note. 7+4=11

Scanned with CamScanner

(For Blind candidates in lieu of map)

Attempt any **two** of the following in 50 words :

1. Ashta Marga

2. Inscriptions

3. Kalinga War

4. Rajendra Chola. $5\frac{1}{2} \times 2$

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ **ਦੋ-ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ 27 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਉਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ? 12

2. ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

3. ਰਿਗਵੈਦਿਕ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 12

4. ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—B

5. ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਮੌਰੀਆ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਿਖੋ। 12

6. ਗੁਪਤਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਨ? 12

7. ਚਾਲੂਕੀਆ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? 12

8. ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—C

9. (a) ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਇੰਡੀਕਾ

2. ਚਾਰ ਵੇਦ

3. ਮੋਹਨਜੋਦੜੋ ਸ਼ਹਿਰ

4. 24 ਤਰਥੰਕਰ

5. ਕੌਟਲਿਆ

6. ਅਸ਼ੋਕ ਦਾ ਧੰਮ

7. ਚੰਦਰਗੁਪਤ II

8. ਹਿਊਨਸਾਂਗ। 8×2=16

(b) ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਮਹਾਂਵੀਰ ਜੈਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਰੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

Or

ਹਰਸ਼ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 7+4=11

Scanned with CamScanner

(ਨਕਸ਼ੇ ਬਦਲੇ ਨੇਤਰਹੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਦੇ ਉੱਤ
50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ :

1. ਅਸ਼ਟਮਾਰਗ

2. ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ

3. ਕਲਿੰਗਾ ਦਾ ਯੁੱਧ

4. ਰਾਜੇਂਦਰ ਚੋਲ।

$5\frac{1}{2} \times 2 =$

ll No. ..... Total Pages : 4

6185/NH

A–2119

CALCULUS–I

Semester–I

ne Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 40

te : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 8 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

If $y = ae^{mx} + be^{nx}$, prove that

$$\frac{d^2y}{dx^2} - (m+n)\frac{dy}{dx} + mny = 0.$$

Prove that the radius of the curvature at any point P(x, y) on the ellipse

Scanned with CamScanner

$\frac{x^2}{a^2}+\frac{y^2}{b^2}=1$ is $\frac{a^2b^2}{p^3}$,

where p is the length of the perpendicular fr
the centre of the ellipse on the tangent at P.

3. Find the points of inflexion and determine
intervals of convexity and concavity of the cu
$y = (x-1)^{1/3}$.

4. Trace the Cycloid:

$x = a(\theta+\sin\theta), y = a(1+\cos\theta), -\pi \le \theta \le \pi.$

SECTION—B

5. If $U_n = \int_0^\infty e^{-x}\sin^n x\,dx$, then prove that

$$U_n = \frac{n(n-1)}{n^2+1}U_{n-2}.$$

Hence evaluate

$$\int_0^\infty e^{-x}\sin^4 x\,dx.$$

Find the whole length of the curve

$$\left(\frac{x}{a}\right)^{2/3}+\left(\frac{y}{b}\right)^{2/3}=1, a>0, b>0.$$

Express

$$\int_0^3 (27-x^3)^{-2/3}dx$$ in terms of beta functions.

Show that

$$\int_0^\infty \frac{\sin x}{x}dx$$

convergent, but not absolutely.

SECTION—C

Write in short :

(a) Prove that the graph of $f(x) = \log x$ is convex upwards for all $x > 0$.

(b) Show that the origin is a cusp to the curve $y^3 = x^2$.

Scanned with CamScanner

(c) Find the radius of curvature at the origin for the curve

$$x^3 - 2x^2y + 3xy^2 - 4y^3 + 5x^2 - 6xy + 7y^2 - 8y = 0$$

(d) Find the rectangular asymptotes, if any, of the curve $(x - 1)^2 (x - 2)y = x$.

(e) Find the area of the region enclosed in a circle of radius r.

(f) State Dirichlet's test.

(g) Integrate

$$\int e^{2x} \sinh 3x dx.$$

(h) Define beta and gamma functions.

Scanned with CamScanner

Roll No. 10180 Total Pages : 6

6182/NH

A–2119

MICRO ECONOMICS & INDIAN ECONOMY–I

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

Explain the law of demand. Why does demand curve slope downwards to the right?

Discuss consumer's equilibrium with the help of indifference curve analysis.

Scanned with CamScanner

3. Explain the law of diminishing returns. Why this law generally applies to agriculture?

4. What are the costs of production? Distinguish between fixed cost and variable costs. Discuss their significance in the theory of value.

SECTION—B

5. What do you understand by New Agricultural Strategy? Briefly explain its impact on agricultural production and productivity.

6. Explain and evaluate industrial policy of 1991.

7. What are the main problems of small scale industries? How can these be solved?

8. What is meant by public sector? Explain the role of public sector in economic development of India.

SECTION—C

9. Write short notes on the following :

   1. Scarcity definition of economics.

   2. Kinds of economic activities.
   3. Price elasticity of demand.
   4. Law of equi-marginal utility.
   5. Characteristic features of market.
   6. Indian economy as an underdeveloped economy.
   7. Need for second green revolution.
   8. Importance of large scale industries.
   9. Problems of Petroleum industry in India.

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਮੰਗ ਦੇ ਨੇਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਮੰਗ-ਵਕਰ ਸੱਜੇ ਵਲ ਥੱਲੇ ਕਿਉਂ ਝੁਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

2. ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਸਮਤੋਲ ਨੂੰ ਇਨਡਿਫਰੈਂਸ ਵਕਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੋ।

3. ਘਟਦੀ ਉਪਜ (ਤਸੱਲੀ) ਦਾ ਨੇਮ ਵਿਚਾਰੋ। ਇਹ ਨੇਮ ਆ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

4. ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਥਾਈ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਬਦਲਣਸ਼ੀਲ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ਅ ਵੈਲਯੂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।

ਭਾਗ—B

5. ਨਵੀਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

6. 1991 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

7. ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

8. ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚਾਰੋ।

ਭਾਗ—C

9. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਥੁੜ੍ਹ ਵਾਲੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰੋ।

2. ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

3. ਮੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ-ਲੱਚਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

Scanned with CamScanner

4. ਈਕਵੀ-ਮਾਰਜੀਨਲ ਯੂਟਿਲਿਟੀ ਦਾ ਨੇਮ ਕੀ ਹੈ?

5. ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

6. ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੋ।

7. ਦੂਜੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8. ਵੱਡ-ਆਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।

9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

Scanned with CamScanner

oll No. 10166 Total Pages : 7

6183/NH

A–2119

POLITICAL SCIENCE

Semester–I

ime Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 70

ote : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 15 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

Discuss the meaning and scope of Political Science.

Describe the relationship between Political Science with Economics and History.

Discuss the distinction of State from government and society.

Scanned with CamScanner

4. Give a note on Social Contract Theory of origi the state.

SECTION—B

5. Give the Marxian view on state.

6. Discuss the various types of Sovereignty.

7. Give a detail on Monistic theory of Sovereign

8. What is Liberalism? Discuss its functions.

SECTION—C

9. Write brief answers :

   1. What is Political Science?

   2. Give two definitions of State.

   3. What is Society?

   4. Who is Karl Marx?

   5. Define Human nature according to Hobb

   6. Name the 2 books of Locke.

7. Discuss the State.

8. Two prominent thinkers of Pluralistic theory.

9. Define Sovereignty.

10. How state differ from government?

11. Discuss Socialism.

12. Two definitions of Monistic theory of Sovereignty.

13. Which are the 4 elements of State?

14. What is Association?

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ **ਦੋ-ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰ
ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ
ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਰਾਜਨੀਤੀਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ।

2. ਰਾਜਨੀਤੀਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹ
ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ।

3. ਰਾਜ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ
ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ।

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ।

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਏਕਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਉਦਾਰਵਾਦ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ—C

ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਰਾਜਨੀਤੀਕ ਵਿਗਿਆਨ ਕੀ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

2. ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

3. ਸਮਾਜ ਕੀ ਹੈ?

4. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਕੌਣ ਹੈ?

5. ਹਾਬਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

6. ਲਾਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੱਸੋ।

7. ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ?

8. ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੋ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਦੱਸੋ।

9. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

10. ਰਾਜ, ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖ ਹੈ?

11. ਸਮਾਜਵਾਦ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

12. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਏਕਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

13. ਰਾਜ ਦੇ ਚਾਰ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

14. ਸੰਘ ਕੀ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

No. ..... Total Pages : 7

6189/NH

A-2119

PHYSICAL EDUCATION

Semester–I

e Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 60

e : Attempt **one** question each from Sections B, C, D and E carrying 10 marks each and the entire Section A consisting of 10 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

Write short notes on the following :

1. Health education.
2. Definition of Physical Education.
3. Growth and Development.
4. Difference between Chronological age and Anatomical Age.

Scanned with CamScanner

5. Biomechanics.

6. Explain "Cell".

7. Personal Hygiene.

8. Where were held First Modern Winter Olymp Games?

9. Difference Between Athletic and Athletics.

10. Steeplechase.

SECTION—B

2. Explain what is Physical Education? Discuss it Scope in the Modern society.

3. Describe its meaning Olympic Games. Hov Organization and Administration of Ancien Olympic Game?

SECTION—C

4. Detail discuss about Growth. Write about Factor affecting Growth and Development.

5. Meaning of Personal Hygiene. Describe how Rest Relaxation and Sleep Important.

SECTION—D

Explain Structure of Cell and the Main Parts & Function within The Human Body.

What is Digestive System? Detail discuss about its complete work.

SECTION—E

Explain term Athletics. Write Classification of Track Events and General Rules for Shorts Distance Races.

Describe layout of Volleyball. Explain its General Rule and Regulations.

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ B, C, D ਅਤੇ E ਵਿਚੋਂ **ਇਕ-ਇਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ A ਸਾਰ ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਨਿਮਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

   1. ਸਿਹਤ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

   2. ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

   3. ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਕਰੋ।

   4. ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮਕ ਉਪਰ ਅਤੇ ਅੰਗ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।

   5. ਬਾਇਓਮਕੈਨਿਕਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

   6. ਸੈਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

   7. ਨਿਜੀ ਸਵੱਛਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

   8. ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਦ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਕਿਥੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ?

   9. ਅਥਲੈਟਿਕ ਅਤੇ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।

   10. ਸਪੀਟਲਚੇਜ਼ (ਅੜਿੰਗ ਦੌੜ) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਭਾਗ—B

2. ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

3. ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰੋ। ਪੁਰਾਤਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

4. ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿ
ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਵਿਚਾਰੋ।

5. ਨਿਜੀ ਸਵੱਛਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਆ
ਨਿਸਲ ਹੋਣਾ (ਮਨਪ੍ਰਚਾਵਾ) ਅਤੇ ਨੀਂਦਰ ਕਿਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂ
ਹਨ?

ਭਾਗ—D

6. ਸੈਲ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਵਿਚਾਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਖ ਭਾਗਾਂ
ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚਾਰੋ।

7. ਪਾਚਨ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਵਿ
ਦਰਜ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—E

ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਟਰੈਕ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਥੋੜੇ ਫਾਸਲੇ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਧਾਰਨ ਨੇਮ ਦਰਜ ਕਰੋ।

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਨੇਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਨੇਮ ਵਿਚਾਰੋ।

Scanned with CamScanner

Roll No. ..... Total Pages : 4

6176/NH

A/2119

ENGLISH ELECTIVE : AN INTRODUCTION TO THE STUDY OF PROSE LITERATURE

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt the **all** questions.

SECTION—A

1. Attempt any **two** questions in about 200 words of the following : 6×2=12

   (a) Discuss the main ideas of "An Apology for Idlers".

   (b) What role habits play in a Human being's life ?

Scanned with CamScanner

(c) Write an essay on "Wildlife" Conservatio[n]

2. What role does Literature play in Society ?

Or

Discuss various genres of Literature.

SECTION—B

3. Explain any **three** of the following : 3×4

(a) Euphemism.

(b) Narrative Prose.

(c) Biography and Autobiography.

(d) Contemplative Prose.

(e) Allegory.

4. Define the following terms :

(a) Consonant and Diphthong.

(b) Write the Phonetic transcription of the follow[ing] words :

Job, keep, tall, old, pain.

SECTION—C

All questions are compulsory : 15×2=30

Transcribe the following pair :

(i) Feet, fit

(ii) Bag, Bug

(iii) Let, late

(iv) List Consonants

(v) Define Pure Vowel.

Explain the following terms :

(vi) Utopia.

(vii) Atmosphere.

(viii) Essay.

(ix) Satire.

(x) Irony.

Answer the following questions in about 25-30 words :

(xi) Describe Stephen Leacock's reaction to the proof of his photograph.

(xii) Why could the author not make any progress with his article ? How did he overcome the discomfiture caused by having to write with a pen ?

(xiii) "There is hardly anything that shows the short-sightedness and capricious ness of the imagination more than travelling does," says the author. What does he mean by this observation ?

(xiv) What are Stevenson's views on Education ?

(xv) How does Forester affirm personal relationships while accepting the inherent paradoxes of Human nature ?

Scanned with CamScanner

Roll No. ..... Total Pages : 6

6175/NH

A-2119

ਪੰਜਾਬੀ ਇਲੈਕਟਿਵ (ਚੋਣਵਾਂ)

Semester—I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

ਭਾਗ—ਓ

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(ਓ) ਪਹਿਲੀ ਵਤਨ ਫੇਰੀ ਜਾਂ ਲੀਡਰੀ ਦੀ ਫਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

(ਅ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਉਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(ਏ) ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 10

Scanned with CamScanner

2. ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(ਉ) ਬਹੁੱਤ ਦੁੱਖ ਉਹ ਝੱਲਦੇ ਦੇਸ ਬਦਲੇ,
ਬੰਦੇ ਕੌਮ ਦੇ ਜੇਹੜੇ ਦਲੇਰ ਹੁੰਦੇ,
ਇੱਟਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ,
ਜਿਹੜੀ ਬੇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨੇ ਬੇਰ ਹੁੰਦੇ,
ਕੌਣ ਪੁਛਦਾ ਕਾਵਾਂ ਤੇ ਗਿਦੜਾਂ ਨੂੰ,
ਕੈਦ ਪਿੰਜਰੇ ਬਾਜ਼ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਹੁੰਦੇ।

(ਅ) ਉਹ ਬੁੱਧ ਦਾ ਧਿਆਨ, ਵੇਦਾਂਤ ਦਾ ਤਿਆਗ,
ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਹਠ, ਤੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੰਡਲਨੀ,
ਸੂਫੀਆਂ ਦਾ ਵਸਲ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸੋਚ-ਅਚਾਰ ਸੀ,
ਸ਼ਬਦ ਉਹਦਾ ਗੁਰੂ ਸੀ,
ਨਾਮ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤ ਸੀ,
ਮਨੁੱਖ ਉਹਦਾ ਫਲਸਫਾ।

(ਏ) ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਨਾ ਆਸ ਕਰਿਓ ਕਿ ਮੈਂ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹੋ ਕੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਚਗਲੇ ਹੋਏ ਸਵਾਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੜ 'ਚ ਰੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ
ਤੋਤਲੀ ਕਵਿਤਾ,
ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਕੰਜਕ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ। 5

3. ਰੂਪਧਾਰਾ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਰੂਪਧਾਰਾ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਜਗਰੂਪ ਜਾਂ ਬੂੜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—ਅ

4. ਰੁਬਾਈ, ਖੁੱਲੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗਜ਼ਲ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿਰੂਪ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 10

5. ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ :

(ੳ) ਨਾਵਲ

(ਅ) ਇਕਾਂਗੀ

(ੲ) ਕਹਾਣੀ। 10

ਭਾਗ—ੲ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪਰਵਾਸੀ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।

2. ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜੁਝਾਰਵਾਦੀ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

3. ਅਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਿਸ ਕਵੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

4. ਨੰਦੂ ਛਜੇ ਦਾ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ?

5. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਥੋਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ?

6. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

7. ਬੂੜ ਸਿੰਘ ਕਿਹੜੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?

8. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦੀਪੋ ਕੌਣ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ?

9. ਮਾਲਣ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭੇਦ ਕਦੋਂ ਖੁਲਦਾ ਹੈ?

10. ਜਗਰੂਪ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਮਾੜੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਤੱਕਿਆ ਸੀ?

Scanned with CamScanner

11. ਛੰਦ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

12. ਗਜ਼ਲ ਤੇ ਰੁਬਾਈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਆਪਸੀ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ (ਸਾਂਝਾਂ) ਲਿਖੋ।

13. ਪਿੰਗਲ ਤੇ ਅਰੂਜ਼ ਕੀ ਹਨ?

14. ਪੂਰੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

15. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਦੇਂ ਕਿਸ ਰੂਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

$15 \times 2 = 30$

Scanned with CamScanner

Roll No. .....

Total Pages : 6

6191/NH

A–2119

FUNDAMENTALS OF INFORMATION TECHNOLOGY & MS OFFICE–BAP–101

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 45

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 9 marks each and the entire Section C consisting of 6 short answer type questions carrying 1½ marks each.

SECTION—A

1. Explain block diagram of computer.

2. What are input devices? Explain any two.

Scanned with CamScanner

3. What is software? Explain its types.

4. What is machine language, assembly language and high level language?

SECTION—B

5. Explain different types of network topologies.

6. What is 3G and 4G?

7. Explain any two internet service providers.

8. Write applications of I.T.

SECTION—C

9. Write brief answers :

1. What is multimedia?

2. What is RAM?

3. What is hard disk?

4. $(567.721)_8 = (?)_{16}$

5. Perform $(111101) * (111111)$.

6. $(101.01)_2 * (11.001)_2$

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1½-1½ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਬਲਾਕ ਖਾਕੇ (Block diagram) ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

2. ਇਨਪੁਟ ਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਦੋ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

3. ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

4. ਮਸ਼ੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਭਾਗ—B

5. ਨੈਟਵਰਕ ਟੋਪੋਲੋਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।

6. 3G ਅਤੇ 4G ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

7. ਕਿਸੇ ਦੋ ਇੰਟਰਨੈਟ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

8. I.T. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C

9. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

2. RAM ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

3. ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

4. $(567.721)_8 = (?)_{16}$

5. (111101) + (111111) ਪ੍ਰਫਾਰਮ ਕਰੋ।

6. $(101.01)_2 * (11.001)_2$.

Scanned with CamScanner

Roll No. ..... Total Pages : 6

6184/NH

A–2119

PHYSICAL GEOGRAPHY–I
GEOMORPHOLOGY

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 45

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 7½ marks each and the entire Section C consisting of 5 short answer type questions carrying 3 marks each. Special Credit will be given to suitable use of Maps and Diagrams.

SECTION—A

1. Define Geography. Discuss its field of study.

2. Compare the merits of Laplace's hypothesis with Big Bang theory about origin of the earth.

Scanned with CamScanner

3. Describe the constitution of earth's interior on the basis of most recent views.

4. What do you mean by "continental drift"? Explain Wegner's theory of continental drift.

SECTION—B

5. What are Sedimentary Rocks? Give an account of types of sedimentary rocks.

6. Define Volcanoes. Give an account of the distribution of volcanoes on the earth.

7. How the plains are formed? Discuss the main types of plains with examples.

8. Explain the work of degradation and aggradation activities of glaciers.

SECTION—C

9. Answer briefly :

1. Differentiate between Systematic Geography and Regional Geography.

2. Destructive plate margins.

3. Types of faults

4. Circum-Pacific belt of Volcanoes

5. Agents of weathering.

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 7½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 5 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਖਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਬੱਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਗ—A

1. ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

2. ਲਾਪਲੇਸ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਬਿਗ ਬੈਂਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

3. ਭੂ-ਗਰਭ ਸਬੰਧੀ ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਹੀਂ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

4. "ਮਹਾਂਦੀਪ ਖਿਸਕਣ" ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਵੈਗਨਰ ਦੇ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਖਿਸਕਣ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

5. ਅਵਸਾਦੀ ਚੱਟਾਨਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਅਵਸਾਦੀ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖੋ।

6. ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖੋ।

7. ਮੈਦਾਨ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੇ ਹਨ? ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

8. ਹਿਮ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਭੋ-ਖੋਰ ਅਤੇ ਭੋ-ਉਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—C

ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਦੇਸਿਕ ਭੂਗੋਲ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਦੱਸੋ।

2. ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪਲੇਟ ਕਿਨਾਰੇ।

3. ਭਜੱਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।

4. ਜਵਾਲਾਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ-ਮਹਾਂਸਾਗਰੀ ਚੁਫੇਰੀ ਪੇਟੀ।

5. ਛਿੱਜਣ ਦੇ ਕਾਰਕ।

Scanned with CamScanner

PC–6193/NH

A–2119

MUSIC (VOCAL) THEORY

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 38

Note : Attempt *two* questions each from Sections A & B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 7 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

I. Write briefly about the musical information described in the Natya Shastra.

II. Define and explain the following musical terms :

(a) Sangeet

(b) Saptak.

Scanned with CamScanner

III. What is the importance of music in human life?

IV. Write the biographical sketch of Tansen and his contributions towards Hindustani Music.

SECTION—B

V. What do you know about Harmonium? Describe its parts.

VI. Describe the contribution of Sri Guru Nanak Dev Ji to Indian Music.

VII. Write the notation of tala Teentaal and raga Bilawal (Drut Khayal).

VIII. Write description of raga Shudh Kalyan.

SECTION—C

(Compulsory)

IX. Write brief answers :

1. Write the name of any three Granths written in Vedic period.

2. Who was the writer of Natya Shastar Granth?

3. Define Music in five lines.

4. Vadi-Samvadi and Thaat of raga Bilawal.

5. Thaat and Jati of raga Kalyan.

6. How many Vibhags are there in tala Kehrava?

7. How many strings are there in Tanpura?

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਨਾਟ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

II. ਨਿਮਨ ਸੰਗੀਤਕ ਪਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(ੳ) ਸੰਗੀਤ

(ਅ) ਸਪਤਕ।

III. ਮਾਨਵੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?

IV. ਤਾਨਸੇਨ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

V. ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

VI. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

VII. ਤਾਲ ਤੀਨਤਾਲ ਅਤੇ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ (ਦਰੁਤ ਖਿਆਲ) ਦੀ ਸੁਰਲਿਪੀ (Notation) ਲਿਖੋ।

VIII. ਰਾਗ ਸ਼ੁੱਧ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C
(ਲਾਜ਼ਮੀ)

IX. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਗਰੰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

Scanned with CamScanner

2. ਨਾਟ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਗਰੰਥ ਦਾ ਰਚੇਤਾ ਕੌਣ ਸੀ?

3. ਪੰਜ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

4. ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਦਾ ਥਾ
ਲਿਖੋ।

5. ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਥਾਟ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਲਿਖੋ।

6. ਤਾਲ ਕੇਹਰਵਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ?

7. ਤਾਨਪੁਰਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹਨ?

Scanned with CamScanner

Roll No. .....

Total Pages : 4

6186/NH

A–2119

DIFFERENTIAL EQUATIONS–II

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 40

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 8 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. Integrate

$$(1+x^2)\frac{dy}{dx} + 2xy - 4x^2 = 0$$

and obtain the equation of a cubic curve which satisfies $y(0) = 0$.

Scanned with CamScanner

2. Solve :

$$\left(x\cos\frac{y}{x}+y\sin\frac{y}{x}\right)y=\left(y\sin\frac{y}{x}-x\cos\frac{y}{x}\right)x\frac{dy}{dx}.$$

3. Solve the differential equation :

$$\frac{d^3y}{dx^3}+\frac{d^2y}{dx^2}-\frac{dy}{dx}-y=\cos 2x.$$

4. Find the general solution of the differential equation

$$\frac{d^2y}{dx^2}-2\frac{dy}{dx}+2y=e^x\tan x$$

by using method of variation of parameters.

SECTION—B

5. Solve :

$$x^4\frac{d^3y}{dx^3}+2x^3\frac{d^2y}{dx^2}-x^2\frac{dy}{dx}+xy=1.$$

6. (a) Find the general solution of the differential equation :

$$(D^2-4D-5)y=e^{2x}+3\cos(4x+3).$$

(b) Prove that :

$$\frac{d}{dx}\left(x^nJ_n(x)\right)=x^nJ_{n-1}(x).$$

7. Using Frobenius method, solve in series Bessel's equation of order 2.

8. State and prove Rodrigue's formula.

SECTION—C

9. Attempt all the following :

(a) Write the general solution of the differential equation

$$\frac{d^2y}{dx^2}+a^2y=0.$$

(b) Find the order and degree of the equation

$$y=px+\sqrt{a^2p^2+b^2},\text{ where }p=\frac{dy}{dx}.$$

State also if this is linear or non-linear.

Scanned with CamScanner

(c) Define exact differential equation.

(d) Define Homogenous and Non-homogenous differential equation of order n with constant coefficients.

(e) What is the difference between ordinary and regular points? Also give an example of a regular point.

(f) Show that $P_n(-x) = (-1)^n P_n(x)$.

(g) State the Legendre's equation with $n = 0$.

(h) Find the value of n for which the equation

$(xy^2 + nx^2y)dx + (x^3 + x^2y)dy = 0$ is exact.

Scanned with CamScanner

Roll No. ..... Total Pages : 4

6187/NH

A–2119

COORDINATE GEOMETRY–III

Semester–I

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 40

Note : Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 8 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. If three normals are drawn from a point to a parabola $y^2 = 4ax$ cut the axis in points whose distance from the vertex are in A.P. show that the point lies on the curve $27ay^2 = 4(x - 2a)^3$.

Scanned with CamScanner

(e) Write the parameter representations of ellipse and hyperbola.

(f) Define director circle of ellipse.

(g) Prove that the sum of squares conjugate semi-diameters of an ellipse is constant and equal to the sum of squares of the semi-axis of the ellipse.

(h) Find the value of m for which $y = mx$ and $y = 2mx$ are the pair of conjugate diameters with respect to the hyperbola $9x^2 - 2y^2 = 36$.

Scanned with CamScanner

6192/NH

A/2119

ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੁਢਲਾ ਗਿਆਨ
ਸਮੈਸਟਰ ਪਹਿਲਾ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

ਭਾਗ-ਓ (1)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

i) ਚ_ਜ਼ ___ ਵ

ii) _____ ਫ, ਬ_____ ਮ

iii) ਟ_____, _____, ___ਣ

iv) ਯ_____, ___ ਵ_____ 10 ਅੰਕ

ਭਾਗ-ਓ (2)

ਓ.ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ (ਦੋ ਅੱਖਰੀ) ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ।

ਰ, ਤ, ਮ, ਘ, ਪ 2½ਅੰਕ

ਅ. ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਵਿਚੋਂ ਅੱਖਰ ਚੁਣ ਕੇ ਤਿੰਨ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ।

ਮ, ਦ, ਅ, ਨ, ਲ, ਰ, ਟ 2½ਅੰਕ

ਏ. ਕੰਨਾ, ਬਿਹਾਰੀ, ਦੁਲੈਂਕੜ, ਦੁਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋੜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੋ-ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ।

05ਅੰਕ

ਭਾਗ-ਅ (1)

ਨੋਟ : ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤੇ ਚਾਰ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਰੋ :

ਓ. ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅੱਖਰਾਂ/ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜ (ਬਹੁ-ਅੱਖਰੀ) ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ!

ਆ, (ਾ), ਇ, (ਿ), ਤ, ਪ, ਸ, ਰ 2½ਅੰਕ

Scanned with CamScanner

SHEET NO. 2

ਅ. ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅੱਖਰਾਂ/ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋ।

ਨ, ਕ, ਚ, ੀ, ਿ,

ਬ ___ ਨ, _____ਮਲ, ਚ____ਨ,

ਸ਼ਿ__ਨ, _____ਇਕੱਲ 2½ਅੰਕ

ਏ. ਪੰਜ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਲਿਗਾਂਜਨ ਸੂਚਕਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ। 05 ਅੰਕ

4. 'ਅ' ਤੇ 'ਏ' ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ-ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ। 10ਅੰਕ

ਭਾਗ-ਅ (2)

5.

i) ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ : 9, 45, 87
ii) ਪਤਝੜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
iii) ਤਿੰਨ ਘਰੇਲੂ ਵਸਤਾਂ ਦੱਸੋ।
iv) ਤਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
v) ਤਿੰਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ। 5×3=15 ਅੰਕ

ਭਾਗ-ਏ

6. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ।

i) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸਵਰ ਹਨ?
ii) ਪੈਰ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਦੋ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
iii) ਆਪਣੇ ਦੋ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
iv) ਪੈਰ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
v) ਪੈਰ ਵਿਚ ਅੱਧਰ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

Scanned by CamScanner

SHEET NO. 3

vi) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਖੱਟੇ ਫਲ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
vii) ਲਾਂ (ਾ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
viii) ਟਿੱਪੀ (ੰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
ix) '79' ਅੰਕ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲਿਖੋ!
x) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਸਵਰ ਵਾਹਕ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
xi) ਇਕ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੇ ਪੰਛੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xii) ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xiii) ਗਰਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹਰੀ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xiv) ਪਿਤਾ ਦੀ ਭੈਣ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਹੈ?
xv) ਪਾਈ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜਨਵਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xvi) ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋ?
xvii) ਲੀਪ ਦੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕ ਵਿਚ ਦੱਸ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।
xviii) 'ਘ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜਾ ਅੱਖਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
xix) '100' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।
xx) ਅੱਧਕ (ੱ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
xxi) ਔਂਕੜ (ੁ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
xxii) ਇਕ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xxiii) ਔਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਗਹਿਣੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
xxiv) ਭਰਾ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਲਗਦੀ ਹੈ?
xxv) ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਮਹੀਨਾ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
xxvi) 'ਚ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਅੱਖਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
xxvii) 'ਆ' ਤੇ 'ਪ' ਵਿਚੋਂ ਸਵਰ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।
xxviii) ਜਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
xxix) ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਸਵਰ ਵਾਹਕ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ।
xxx) ਤੁਹਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

30×1=30 ਅੰਕ

Scanned with CamScanner